

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
ВЛАДА РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ
- Кабинет председника –
06-00-00169/2017-01
21. децембар 2017. године
Београд

ГРУПА ЗА СЛОБОДУ МЕДИЈА
Маја Стојановић, Грађанске иницијативе

**Одговори на захтеве Групе за слободу медија достављене председници
Владе Републике Србије**

1. Да представници власти, првенствено највиши државни функционери, престану са јавним прозивкама и покушајима дискредитовања новинара и медија. Да Влада, министарства, њени чланови и представници других државних институција, када достављају позиве за јавне догађаје, одговарају на питања новинара и захтеве медија за интервјује и изјаве, на једнак начин, без селекције и дискриминације, третирају све медије који поштују Кодекс новинара Србије.

Највиши државни функционери, представници најважнијих и највиших државних функција, а пре свега председник Републике Србије, председница Народне скупштине Републике Србије и председница Владе Републике Србије, увек и без изузетка, на све догађаје и обраћања представницима медија, позивају представнике свих медија и одговарају на питања свих медија, како у вези са темом тих догађаја, тако и ван теме. Не постоји бољи начин да свим осталим државним функционерима дамо пример како треба да се понашају према представницима медија и новинарима.

Влада Србије не прави разлику између новинара, нити их дискредитује у вршењу њиховог посла, већ их све једнако третира, што ће наставити и убудуће.

Као председница Владе, а и претходно док сам била министарка државне управе и локалне самоуправе, увек сам била доступна медијима и новинарима и ту праксу не намеравам да прекинем. Моја је обавеза, као председнице Владе, да негујем отворен и транспарентан однос

према свим медијима, јер је то пре свега у интересу јавности и свих грађана наше земље. У интересу Владе Србије је да се негује дијалог са организацијама цивилног друштва, медијима, новинарима и јавности уопште.

У сваком случају, још једном ћу нагласити свим члановима Владе Србије колико је важно да се према медијима односимо инклузивно и равноправно.

2. Да надлежни државни органи по хитном поступку расветле све нападе на новинаре и случајеве угрожавања њихове безбедности и покрену поступке против починилаца. Да хитно спроведу и објаве резултате анализе досадашњег поступања полиције и тужилаштва у случајевима убиства и напада на новинаре.

Влада Србије и надлежна министарства активно раде на повећању безбедности новинара. Поводом упућених претњи и извршених напада на новинаре од 1. новембра 2016. до 31. октобра 2017. године, евидентирано је укупно 46 догађаја, у вези са којима је поднето 17 кривичних пријава. Тужилаштву је достављено 18 извештаја, а изречене су и 2 мере упозорења. У 10 случајева је утврђено да нема елемената кривичног дела.

Од тих 46 догађаја, 24 су окарактерисана као претње, 8 као физички напад, 3 напада на имовину, 3 вербална напада и 1 догађај је окарактерисан као узнемирање. Није било мотива у 2 случаја, а у 5 случајева није било елемената кривичног дела.

Када је реч о брзини и ефикасности поступања правосудних органа, Законик о кривичном поступку предвиђа дужност суда да кривични поступак спроведе без одувлачења. У спровођењу својих активности, правосудни органи поступају са динамиком коју одређују број активних предмета као и расположиви људски ресурси. Будући да су правосудни органи независни у спровођењу својих активности, Влада Србије и Министарство правде не могу, ни на који начин, да утичу на поступке који се воде пред тим органима.

Како би се повећала ефикасност деловања јавних тужилаштава у кривичном поступку против починилаца кривичних дела против новинара, Републички јавни тужилац издао је упутство 22. децембра 2015. године, којим се предвиђа да апелациона, виша и основна јавна тужилаштва воде посебну евиденцију за дела против особа које обављају послове од јавног интереса у области информисања.

Такође, републички јавни тужилац и министар унутрашњих послова потписали су 11. априла 2016. године Споразум о сарадњи који прописује приоритетно поступање у истрагама претњи и насиља над новинарима, док је 26. децембра 2016. године између МУП-а и медијских удружења потписан и Споразум о сарадњи и мерама за подизање нивоа безбедности новинара.

На основу тог споразума, почетком 2017. године одржан је први састанак Сталне радне групе представника државних институција и удружења новинара и медијских асоцијација. На састанку је, између осталог, успостављен механизам сарадње између страна потписница тако што су одређене контакт тачке за сталну комуникацију. Договорене су и активности о посебном евидентирању и упоређивању података о кривичним делима учињеним на штету новинара, као и анализи постојећег правног оквира.

Такође, Комисија за разматрање чињеница до којих се дошло у истрагама које су вођене поводом убиства новинара активно сарађује се Радном групом МУП-а и Републичким јавним тужилаштвом. Извештаји о раду Комисије доступни су у редовним извештајима Савета за спровођење Акционог плана за Поглавље 23. Ради се о међународно признатој Комисији (ОЕБС, УН, УНЕСКО, итд) и препоручивана је као модел како се треба суочавати са некажњивошћу убиства новинара. Ова Комисија ће радити док се не искористе све могућности на разоткривању свих околности под којима су настрадали новинари.

На расветљавању убиства новинара раде надлежна тужилаштва уз рад Комисије за истраживање убиства новинара. Судски процес за убиство Славка Ђурувије је у току, а у току су и истраге у случајевима Милана Пантића и Даде Вујасиновић. Резултати рада тужилаштва и Министарства унутрашњих послова не могу бити доступни јавности док је процес истраге још у току.

3. Да Министарство културе и информисања одмах обустави рад на новој Стратегији развоја јавног информисања, због неодговарајуће методологије и структуре чланова Радне групе, која је представнике најбројнијих новинарских и медијских удружења онемогућила да суштински утичу на израду овог капиталног документа. После изласка четири члана из Радне групе, она је изгубила неопходан легитимитет. Да Министарство културе и информисања, у дијалогу са представницима медијске заједнице и цивилног сектора, што пре утврди другачију методологију рада и структуру нове радне групе, како би Стратегија развоја јавног информисања била у најбољем интересу новинарске професије, медија, њихових издавача и грађана и грађанки.

Драго нам је што, након првог састанка који смо одржали, делује да постоји редовна и добра комуникација са Министарством културе и информисања које је и надлежно за припрему предлога нове Стратегије развоја јавног информисања. У вези са овом темом, од нашег заједничког састанка, већ су одржана три састанка између ваше групе и министра културе и информисања.

Колико разумем, сви разговори вођени су у конструктивној атмосфери, направљени су одређени помаци и ми желимо да се започети дијалог настави. Заједнички нам је циљ да се Стратегија припреми уз што веће учешће представника медија, обзиром да овај документ треба да уреди

начин рада и функционисање медија. Предлог Стратегије свакако ће бити јавно доступан документ, отворен за коментарисање и сугестије, који ће такође бити и предмет јавне расправе.

4. Да Народна скупштина Републике Србије покрене поступак разрешења чланова Савета РЕМ и да се приликом поступка избора нових чланова Савета отклони могућност утицаја извршне и законодавне власти на предлоге других предлагача. Скупштински одбор за културу и информисање није надлежан да испитује подобност чланова које су изабрали овлашћени предлагачи, нити Скупштина да одбије да се изјашњава о предлозима за избор чланова Савета. Изменом Закона о електронским медијима, дефинисати такве критеријуме избора чланова Савета који би обезбедили да кандидати буду професионалци доказани у свом раду, који имају неспоран морални кредитibilitet. Да се, изменом Закона, из круга овлашћених предлагача искључе органи власти и политичке институције.

Влада није надлежна за именовање и разрешење чланова Савета РЕМ-а. Народна скупштина може покренути поступак разрешења чланова Савета РЕМ-а једино у случајевима предвиђеним Законом о електронским медијима. Било какве измене како Закона о електронским медијима и било ког другог закона из области јавног информисања могу да проистекну тек након усвајања медијске стратегије, уколико то анализом стања и предвиђеним циљевима буде предвиђено.

Поред тога, измене закона могуће су и директно у парлменту, уколико три и више посланика поднесу иницијативу за измену закона, јер Влада није једина институција која има мандат да мења законе и предлаже нова законска решења.

5. Да се доследно спроведу закони који се односе на завршетак процеса приватизације медија, утврђивање недржавног власништва у Политици, Вечерњим новостима и Дневнику и повлачење државе из власништва ових новинских кућа, као и хитно брисање ЈП Танјуг из Регистра привредних друштава, Танјугових сервиса из Регистра медија и престанак рада агенције, на основу Одлуке Владе Србије од 3. новембра 2015. године.

Поступак приватизације медија је у највећем броју случајева завршен. Остало је неколико незавршених приватизација за које се тражи решење, а за новинску агенцију Танјуг тражи се најбоље решење којим ће се у највећој мери задовољити јавни интерес грађана. Подсећамо да у највећем броју европских земаља постоји национална новинска агенција која има мандат да емитује вести за Владу и све државне органе и институције, чији статус је правно регулисан. Следећи најбоље европске праксе, и Србија ће решити питање националне новинске агенције, односно регулисати статус Танјуга, како би сви учесници на тржишту имали једнаке услове рада и равноправан третман.

Свакако смо отворени да на транспарентан начин, редовно информишемо и вашу групу, као и остале заинтересоване стране, о овим активностима.

6. Да се омогући законом гарантована уређивачка и пословна самосталност и финансијска независност јавних медијских сервиса. У циљу заштите њихове уређивачке независности, Влада Србије да омогући Јавним медијским сервисима да се доминантно финансирају из таксе, као што је и предвиђено законом.

Законом је гарантована институционална, финансијска и програмска независност јавних медијских сервиса. До сада, од стране органа јавних медијских сервиса (Управни одбор, Програмски савет), није била доведена у питање независност јавних медијских сервиса.

Влада Србије је заинтересована за развој јавних сервиса и повећање обима програма медијског садржаја од јавног интереса. Важно је да се подсетимо да је на предлог посланика опозиције тражено да се суфинансирање из буџета продужи до краја 2018. године. Уколико медијска удружења сматрају да би ово решење требало мењати, потребно је да се процедура покрене истим путем, у Скупштини Србије.

Да бисмо располагали тачним и провереним информацијама, тражићемо смо од оба јавна сервиса (РТС и РТВ) да нам доставе последње извештаје о оствареним приходима од такси и донацијама из буџета, као и да размотре и доставе нам предлоге начина финансирања ова два сервиса. О свему ћете бити благовремено обавештени.

7. Да Министарство културе и информисања, Комисија за контролу државне помоћи, Државна ревизорска институција, Комисија за заштиту конкуренције, Управа за јавне набавке и Савет за борбу против корупције, у оквиру својих надлежности, континуирано спроводе надзор и контролу трошења средстава за пројекте на конкурсима за суфинансирање медијских садржаја, јавних набавки за пружање медијских услуга и спонзорства и донаторства из јавних прихода.

Свака инсититуција у оквиру својих надлежности спроводи контролу трошења јавних средстава.

Министарство културе и информисања у оквиру својих надлежности спроводи контролу трошења буџетских средстава којима располаже (то се односи и на контролу средстава која Министарство културе и информисања додељује за пројектно суфинансирање).

Слажемо се постоји простор за унапређење система евалуације пројеката који су суфинансиирани, као и да се повећа доступност ових садржаја на све грађане, независно од тога где живе.

8. Да Влада Србије формира независну комисију која ће анализирати систем суфинансирања медијских садржаја у јавном интересу и предложити мере спречавања злоупотреба конкурса на свим нивоима. Да Министарство културе и информисања, кроз нормативне измене и допуне, прецизира услове и критеријуме доношења одлука на конкурсима за финансирање медијских програма и уведе делотворан механизам за оспоравање одлука о додели средстава, пре него што она буду утрошена.

Нова медијска стратегија треба да обухвати и питање суфинансирања пројеката из области јавног информисања на свим нивоима власти. Једно од решења је да се сва додељена средства на локалном нивоу ставе у регистар медија, чиме ће значајно бити повећана транспарентност процеса и начина трошења додељених средстава.

9. Да се побољша радни положај новинара кроз стриктну примену Закона о раду, у делу поштовања радних права и основа радног ангажовања у радном односу и ван радног односа, и примену Закона о спречавању злостављања на раду.

Радни односи у надлежности су Министарства за рад, запошљавање и социјалну политику. Министарство културе и информисања и Влада Републике Србије подржавају сваку иницијативу којом се побољшава радно правни положај новинара и залагаће се за закључивање гранског колективног уговора за запослене код издавача медија.

Сваки послодавац, а то укључује и медије, одговоран је за доследну примену радног законодавства без разлике, а Министарство рада и Влада Србије располажу механизмима за контролу спровођења закона, пре свега кроз рад инспекција и Пореске управе и ми ћемо са наше стране те механизме искористити како би заштитили радна права новинара.

10. Да Влада Србије обезбеди извршење решења Повереника за информације од јавног значаја и заштиту података о личности која нису извршена, да сама поступи по свим заосталим захтевима за приступ информацијама и да убудуће по тим захтевима поступа у законском року, на начин прописан Законом о слободном приступу информацијама од јавног значаја.

Инспекциони надзор над спровођењем Закона о слободном приступу информацијама од јавног значаја је у надлежности Управне инспекције. У спровођењу надзора над применом Закона, Управна инспекција, између остalog, надзире и поступање органа јавне власти по решењима које је Повереник за информације од јавног значаја и заштиту података о личности донео у поступку по жалби тражиоца информација, односно по службеној дужности.

Влада уредно и у року доставља информације од јавног значаја. Уколико нека страна сматра да Влада то не чини, постоје правна средства против таквог нечињења предвиђена Законом о

слободном приступу информацијама од јавног значаја (члан 22. став 2. Закона). Искуства Управне инспекције говоре у прилог томе да органи јавне власти, након спроведеног инспекцијског надзора, поступе по решењу Повереника у приближно 85% случајева.

Решења Повереника обавезујућа су, коначна и извршна. Административно извршење решења Повереника спроводи Повереник принудом (принудном мером, односно новчаном казном), у складу са законом којим се уређује општи управни поступак којим је уређено принудно извршење. Уколико Повереник не може спровести своје решење на овај начин, Влада му на његов захтев пружа помоћ у поступку административног извршења тог решења – применом мера из своје надлежности, односно обезбеђивањем извршења решења Повереника непосредном принудом.

Управна инспекција због непоштовања примене прописа којима је уређен слободан приступ информацијама од јавног значаја може против одговорних лица органа јавне власти да поднесе захтев за покретање прекршајног поступка.

11. Да се свеобухватно и доследно уреди оглашавање државних органа и других органа власти изменама Закона о јавним набавкама или доношењем Закона о оглашавању органа јавне власти.

Нови Закон о јавним набавкама је у поступку израде и он ће додатно уредити ову област, на начин да обезбеди транспарентност поступка и поједностави процедуре избора најповољније понуде односно најповољнијег понуђача.

По релевантним директивама у области јавних набавки, услуге оглашавања нису изузете од примене Закона. То значи да ће се, према одредбама новог Закона о јавним набавкама, на услуге оглашавања такође примењивати Закон. Влада Србије, залаже се за потпуну транспарентност у финансирању медија и онда када су извори финансирања из иностранства, што значи да извори финансирања, износи и намена треба да буду познати, како би се у потпуности разумела уређивачка политика.

Важно је рећи да се Влада Србије залаже за тржишни принцип у пословању медија, који подразумева диверсификовне изворе финансирања и, да независно од тога да ли су извори финансирања домаћи или инострани, они морају бити познати, односно да принцип транспарентности треба да буде инклузиван.

Поменуте директиве у области јавних набавки донете су 2014. године и на снази су у Европској унији и нови Закон, који је у поступку израде, свакако ће бити усклађен са истим.

12. Да Министарство правде формира независну комисију за израду евиденције и анализу судских поступака против издавача медија, уредника и новинара, у складу са праксом Европског суда за људска права. Захтевамо доследно поштовање ауторских права у медијској сфери и такву измену Закона о ауторским правима која ће спречити финансијске притиске на издаваче медија кроз пресуде са прекомерним новчаним износима за кршење ауторских права, такође у складу са праксом Европског суда за људска права.

Евиденција и анализа судских поступака је у искључивој надлежности Врховног касационог суда који сачињава годишњи извештај о раду судова. Врховни касациони суд, осим тога, разматра примену закона и других прописа и рад судова, али и уједначава судску праксу у области заштите права на суђење у разумном року.

У вези са тим, Врховни касациони суд организује састанке и конференције образовног карактера, како би се обезбедила јединствена примена Закона о уређењу судова, Европске конвенције о заштити људских права, као и судске праксе Европског суда за људска права.

Имајући у виду да су Влада и Скупштина Републике Србије, у склопу преговора са Европском унијом, усвојили кодексе понашања који представницима те две гране власти забрањују да коментаришу одлуке и поступке правосудних органа, Министарство правде није у могућности да формира независну комисију за израду евиденције и анализу судских поступака против издавача медија, уредника и новинара. Уколико би то учинило тиме би директно задирало у самосталност и независност највиших тела у правосуђу.

Веома је важно, међутим, нагласити да треба радити на уједначавању тужилачке и судске праксе, како би се обезбедило да иста или слична дела буду идентично третирана. Свесни смо да има случајева супротних тумачења. Ово је посао који треба трајно да функционише као усавршавање између судија, тужилаца и представника медијске заједнице, адвоката, итд. како би се градила најбоља могућа пракса. На овоме ће се свакако радити у наредној фази.

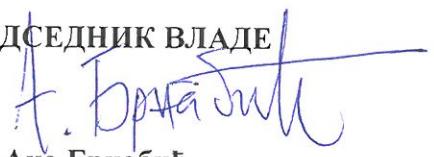
13. Да Влада Србије усвоји додатне подстицајне мере и олакшице штампаним медијима и регионалним и локалним медијима, које су таксативно набројане у досадашњој Стратегији развоја система јавног информисања у Републици Србији, али до сада ни једна од њих није примењена, и да размотри могућност утврђивања обавезног процента издвајања из буџета локалних самоуправа за пројектно суфинансирање медијских садржаја од јавног значаја.

Сва ова питања ће бити предмет разматрања у новој медијској стратегији.

Услед промена које је донела IV индустријска револуција која је трансформирала и начин функционисања медија и окренула медије ка дигиталним издањима, јако је важно да се ради на усвајању нових бизнис модела, који ће сачувати публику и обезбедити одрживост медија, како би се остваривао јавни интерес.

Такође, сва давања по основу пројектног суфинансирања од 2014. године, односно од усвајања свих медијских закона, требало би да буду део регистра медија, за шта је овлашћено Министарство државне управе и локалне самоуправе, коме је овај задатак делегиран, а ресорни министар директно одговара председнику Владе Србије за његово извршење. У случају да локалне самоуправе не буду ревносне у испуњавању овог задатка, Министарство културе и информисања поседује механизам контроле и казне, што је дефинисано Законом о јавном финансирању.

ПРЕДСЕДНИК ВЛАДЕ

Ана Брнабић